

ПІСЬМЫ З БЕЛАРУСКАГА ФРОНТА

БАЯВЫЯ ЭПІЗОДЫ

Як Стаўбішкі наша часць была пасаджана на аўтамабілі. Перад намі сталі два завады — зямля Валкавіцка.

Зноў паходным строем рушыліся на мяшчынах. Рушыліся вольна хутка, але беларускіх войск не маглі дагнаць, — яны ўцякалі без агляду.

З Валкавіцка па'язіжам да Гродна. Ужо пачынае. Чуты былі выстралы. Нам паказалі, што ідзе бой і левы бок, дзе працякае Німан, заняты нашымі, а права лясце не фарсіравана.

Камандзір часці паставіў залячы фарсіраваць раку ічыў і досціткам атакаваць Гродна. Камандзір батальёна загадаў мне забяспечыць пераправу.

I.

Пасля пераправы я вышаў на правы фланг батальёна і пабег наступленне.

З вольным энтузіязмам і неспыненнем чакалі байцы сігналу. З коўкамі: «ура!», «за братаў-беларусоў!», «за радзіму!».

Байцы пайшлі ў наступленне. Раптам прапяржылі крыкі: «Свае, свае... Не страляйце!». Гэта вораг хапіў справашчываць нас. Агонь на мінуў і быў сшыбен. Дзюкочы пісьнаці камандзіра састава і байцоў хітравы ворага была распізнана. Праваканыя не ўдалася.

Вонда была разбіта ўшчэнт чышымі часамі.

Ф. Н. ЗАГАНЯЙНА, камандзір роты.

II.

Перадвая чырвоныя часці нашых войск пастанавілі гораду Вішня. Захавалі бліжэйшую чыгунку. На запасных пунях палкі пакінулі ашалоны са зброяй і харчаваннем. Нам не хатэцца аглядаць горад. Яны, як мыны гінуцага карабля, пазалізілі ў апусцеўшым чыгуначным будынку, хаваліся на кутках і атулялі стралілі на байцаў Чырвонай Арміі.

І атрымаў ад свайго камандзіра загад ахоўваць ашалоны.

Мясцовасць незнамая, кожную мінуту вораг можа напааці і забіць. Я зорка ўглядваўся ў цемру, пісьна ахоўваў ашалоны.

Здаліку чуешца гоман набліжачага латуюча лідэра. Гэта ішлі зваротны і латуючы рабочыя і сяляне запасных вёсак. Яны дзелаліся аб тым, што стаў...

Пісьма ўзята чырвонымі вайскамі. Прыйшлі вытан свайх выратавальнікаў.

Раптам раздаліся выстралы. Засеўшая банда афіцэраў праваканыя страліла ў нагоў, каб выклікаць нездавальненне насельніцтва.

Маланкай мілганула думка: зноў захапіць ашалоны. Пабег наперад, пачаў утаварваць нагоў не пахотыць да ашалоны. У гэты момант шаўнага куля ўвазілася ў бядро. Нешта пёлае палілася на назе. Я не звачаючы на раненне, пачаў пад вагоны і пачаў абстрэльваць кутку афіцэраў, якія стралілі на мяне. Праз некалькі час раздалася гунца «ура». Гэта мае таварышы ішлі ў атаку на засеўшага ворага. Банда была ліквідавана.

Н. І. КАПУСЬЧЫН, муронт ваенна-навалерыйскай школы.

III.

Калоны нашай часці ішлі па праёўваліся наперад. Маё падраздзяленне бронемашыны атымагла баявую задачу — ачысціць дарогу для руху калон. Раптам з правага фланга замаскіраваны прапяржылі акрыў па нас кулявымі агонь. Я рапшы ўзакладніць яго агнявыя тоці.

Над галавой прывіталі кулі, яны прывіталі шапку. Экіпаж машыны не разубіўся. Бананы страж комсамольч Кучернік і механік-вазніць тав. Рашыўшы ўварыць агнём знішчыць агнявыя тоці прапяржылі.

Нас пачалі абстрэльваць з левага боку. Мы павярнулі кулячы... Спробы прапяржылі затрымаць наш рух наперад былі адбіты.

У адкрытым баі з ворагам экіпажы падраздзялення паказалі мужнасць, героіста і адвагу. Байцы ваям, кці, знішчылі агонь, прыкрываючы рух калон нашай часці. Баявыя заданы выконваліся чотка, з вольным майстэрствам. Асабліва неабходна азначыць вытанне выканач: не баявы задат у акрыў часе. У адным з пачыных баёў мы акрыўлі ворага і ўзялі яго ў палон.

Звычайна аднаасць і любоў чырвоных войскаў да партыі Леніна—Сталіна, да свайх радзімы, свайго народа і ваяцкага правядыра працоўных таварышаў Сталя на вяртаўшыся байцоў на выкананне любога задання камандавання.

ЛАБЕРНА, старшы лейтэнант.

IV.

Чырвоныя палкі баявы марш ішлі да Смагонь, на Ашаны. Насустрач байкам выхадзілі расасіяны селяні і мястэчкі. Танкі і танкеткі былі засыпаны яркімі верасёўскімі кветкамі. Ад магутага поветру арміі гулі балышай і тракты. Уздоўж іх ветліва шумелі залатыя бірозы.

Здалася, што яны таксама вітаюць гарачы гасцей, якія ясуць на шырыя падзеткі і ў курныя хаты сонца, хлеб, вясельсць. Ад расасіяны не прымычалі, што на зямлі стаіць вясень. Над захотым краем уздыжыла ваяцка вясня вызваленія.

За Маладзечным у чырвонаармейскую часць, якой камандуе малады лейтэнант Іван Салаўёў, прышло звесць польскіх салдат. Яны прынялі зважанага салдара. Другі афіцэр, які расказваў саўдаты, быў прыстрэлены імі ў дзе. Два смагонскія ганчары і восем віленскіх сялян, апрапунты у шэрыя шапелі, віталі свайх братаў.

Над вечар чатыры байцы з Іванам Салаўёвым паехалі ў разведку. Шыя лясная дарога вела ў вёску на краю сасновага боў. Выехаўшы з сасновіка, разведчыкі ўбачылі ля гуніаў селяніна, які махаў чырвонаармейшам рукам. Разведчыкі асталіся на месцы. Там селянін баям кінуўся да іх.

— Хутчэй уцякайце, — замахотыся, гаварыў ён. — Там паны. Чалавек у вышывшым армяку паказаў...

на вёску. З дз вылазілі польскія копнікі. Гэта быў аскрадон.

— Салаўіе! — загадаў лейтэнант.

Копнікі ехалі да лесу.

— Гранаты!

Разаліся выбухі. Агін... другі... трэці. Змяшаўся варажы строй. Некалькі копней, пачынуць заваяўшых у страмёнах забітых і раненых копнікаў, галым па носліся назад, у вёску. Астанія залізілі ў аleshніку, насупрот. Засталася перастрэлка. Палкі падпаўзлі з усіх бакоў. Іван Салаўёў зніў дзве гранаты і пачаў перасоўвацца па каньцы, якая ляжала з боку лясной дарогі. Пляча лейтэнанта дакранулася чышчы рука. Селянін паказаў на вітуюку, што ляжала ля трох страляўшых чырвонаармейцаў. Яго вочы праявіліся маладым невялікім агнём.

— Бары, сталіны! — сказаў даўмаўшы Іван Салаўёў і паіўз далей.

Хутка два выбухі скалыхнулі бор.

Палкі, якія асталіся ў жытых, кітаочы зброю кнуліся на ўбкі. Іх ваяці моткі кулі чырвонаармейцаў. Закончышы бой, байцы ўбачылі, што чалавек у вышывшым армяку маўківа ляжыць у траве. Ён абхатіў распраспёртымі рукамі родную зямлю. Яго мазаістая далонь моцна епіснула чырвонаармейскую вітуюку.

Байцы знялі шапкі. Паганя папска куля абарала жыццё невялікага дарогага таварыша, брата па крыні, па класу. Анат. ВАЛЮГІН.

ШЧЫРА ДЗЯКУЕМ ЗА ДАПАМОГУ

(пісьмо селяніна)

Няма саюў, каб выказаць сваю ўзячанасць і памяну слаўным войнам Чырвонай Арміі, якія пазбавілі нас, беларусоў, Заходняй Беларусі і украінаў Заходняй Украіны, ад кабалы і жабрацтва.

Бязрадасным і беспасветным было наша жыццё пры панаванні польскіх памельчыкаў і капіталастаў. Вялікія падзеткі, розныя зборы і асабіста штрафы не давалі магчымасці беднаму селяніну жыць пачалавечку.

У гэтым годзе паліцыя атрафвала мяне на 10 руб. за «няспраўны калодзеж», на 20 руб. за двор, які нібы быў брудны, і два разы на 15 рублёў за «няспраўны» дымаход. 60 руб. польскія ўзды забралі ў мяне сіжком.

Польская дэфензіва бачыла ў кожным бедным селяніне крамольніка. Мне неаднаразова выклікалі ў камандатуру, дзе з вольна «ацэталі» гумаваў палкаў. Ад той-жа палкі мой 20-гадовы сын пазбаў...

лен магчымасці не толькі працаваць, але і хадыць.

Паліцыя абнаваціла яго ў спачуванні комсамолу і комуністычнай партыі, у спачуванні савецкай уладзе. Польская дэфензіва адбіла яму дэгілі.

Дзе прапоўнай моладзі гарадоў і вёсак Польшчы быў палобен на дзе майго сына. Замест выхавання і вучобы іх жорстка абіваў і ўсценях паліцэйскіх казематаў.

Прыйшоў канец нашым няшчасцям. Ад засяля польскія паноў нас аслабіла Вялікая савецкая дзяржава. Яна прапярнула нам руку дапамогі ў надзвычай цяжкай часе.

Шчыра дзякуй за дапамогу нашаму роднаму баяму таварышу Сталяну. П. КІСЕЛЬ, мыхар вёскі Рыворы Маладзечанскага павета.

АПАВЯДАННЕ СЯЛЯНКІ

Ёй 45 год. На яе бяднаму, зморанаму, марочыстаму твару ёй можна даць значна блыш.

— Не такая я ўжо старая, як выглядаю, але гора і праца зрабілі мяне старай.

Гісторыя яе жыцця нічым не адрывінаецца ад жыцця ўсіх сялян вольнай Заходняй Беларусі. Гарота, жабрацтва, беспраб'е, вечныя пакуты — вось характэрныя рысы сялян, якія заахадзіліся пад панаваннем беларускай Польшчы.

— Стр'я ў мяне невялікая — 5 чалавек. Але і на гэтых хлеба чоткага са зяпном халапа тоцькі на яму. Мясца мя кантавалі толькі ў ваяцкзснь. Так і пыхотылася перабывацца, як жакуць, з «хлеба на квас».

Шаг дзянкоў у галу треба было гнуць спіну на полі ў багача-асалініка, а палатні ён грамы. Вось тут і жыў. А пра дзясціне і гаварыць няма чаго. Зяпца, ёсьць усё, але кушці няма за што.

Пажба было дзясцін вучыць. Школ беларускіх у нас не было. Прывушаў вучыцца на польскай мове. Расказваў аб свайм Петрусе. Зноўны ён у мяне хлапец, да навукі затым, хвалілі яго настаўнікі, але што з таго: скончыў пачатковую школу, а дзель і хоу няма. Думал прадаўжаць вучэнне. Працяг карову. Каровы няма і сын не вучыцца.

Крыўды было Петрусе — чапу ён таі гаротны. Часта мне гаварыў: «Вось, каб туды... у краіну светлага сонца, дзе Сцяпін!»

І аднойчы з двума таварышамі рапшы...

Пётр ажыцявіў сваю мару. Папіху, звязавшы свае клуцкі, ішліся яны перайці мяжу, але не ўдалося. Затрымаў іх паліцыянты. Доўга пасяя паялілі Петруса, а разам з ім і бацьку. Так і застаўся наш дом паларэным.

— Пачалася польска-германская вайна. На «абарону польскай радзімы» ў нас, беларусоў-сялян, бралі ўсё, што папалала. Забралі ў нас абе, не асталася нават на пасенне. Загадалі прывесці і жыт'ю, але не ўдалося панаім. Надшоўша Чырвоная Армія перашкодзіла ім ушчэнт арабрыць вёску.

Прыйшлі паны абвінцілі. Разаці сялян не было капца. Сабралі сход каля касцёла, сарвалі са ступы пільскага арда і на месцы яго мі Пётр разам з Алёнкай Абаючы паліці чырвоны сіяг.

З прамовамі выступалі абвінцілі-чырвонаармейцы, гаварылі сяляне, гаварыў мой муж Аляксандр.

Упертымю поўным галасам мог ён расказаць свае думкі і пачуці сабаўшымся. А была да гэтага збрывацца Аляксандр з таварышамі ў якой-небудзь непрыкметнай хатцы і дзўта гаворыць аб няяснісных існуючых парадках.

Зара майго мужа даверліва вялікую справу — яго выбралі ўнаўважаным сялянскага часовага Упраўлення. Аленка з Петрусём алнымі з першых запісаліся ў гвардыю.

РАДЗЕВІЧ Анна Аляксандраўна, в. Ярэшчыцкі Віленскага павета Гарадзкія воласці.

Жыгжары г. Вішня прысылаць астрон для адачы часоваму Упраўленню. Фото В. Равіча.

ЛІКУЮЧЫ НАРОД

(З запіскай кніжкі)

1. ДАРОГА НА МАЛАДЗЕЧНА

Граніца... Гэту вузкую палоску зямлі, якая каля двух дзясцігаў год пазаяляла Беларусь на два процілеглыя светы, перадажаш з затоненым дыханнем, з абвостраным пачуціем і хваляваннем. Колькі сямых хваляўчыя, а часам і трагічных гісторыі адбылася ў гэтых маўкітых, расквечаных фарбамі вясні, хмызях і лясак.

Раішай, 17 верасня, па загад швэцкага ўрада дзяржаўную граніцу перайшлі часці Чырвонай Арміі. Яны палілі руку братаў дапамогі вольным прыгнечаным бударсам, украінакам, дзўжым і ішым на ратасіям, якія пасяліліся Заходнюю Беларусь і Заходнюю Украіну.

Першы населены пункт па той бок граніцы — м. Радзівічы. На дамах разварапца чырвоныя сіягі. На вуліцах многа народу. Бесперапынай лаявай праходзіць і прадзюжыцца чырвонаармейскія часці. Такуа ажыўленія і народнага лікавнці яшчэ ніколі не бачыла гэта невялікае мястэчка. Пасельніцтва раласна вітаеца з байкамі і камандзірамі, заківае іх сцягомі патаўннн. В'сць у нагоўне стаіць старыніца ўдры. На яго твары блукае ўсешка, а з ваяці пакуць сабны ратасі. Ён махае шапкай прапяржачым часпым і галасам гаварыць:

— Дваніць гол нас чакалі, таварышы, пшастывага шляху вам.

Слова «таварыш» вымаўляецца ўрачыста і раласна. Непаўняе лікаванне вызваленыя з'яла паказка іга прапоўныя Заходняй Беларусі.

Вакол дарогі на Маладзечна стаяць сяляны. Многія а іх прынеслі копнікі, пачастуюць байцоў. Вядзецца і прычотна-нась селяніна вітна ва ўсім: і ў яго вяртатні, і ў пахлтых хатах вёсак, і ў бачных тваах сялян і іх дзясці.

Прыяжэжыцца мястэчка Крэнае, мы сустраці калоны дэманстрацнн, якія гонда і ўпаўнена носі чырвоныя сіягі. На вуліцах разварапца чырвоныя палатнішчы, на якіх напісаны словы любі і ўзятасці прапяржачы прапяржачы ўсёя свету Вялікаму Сталяну і Чырвонай Арміі — вызваліцельніцы ад панскага гнёту.

Дарога на Маладзечна гразяя, не бруквалая, яе нічк нельга паўчэць з вялікімі савецкімі дарогамі. Вакол пачунацца ваяці лясы, раскінуліся земці і сенажаці, але ўсё гэта было панскае. Сялянскія палокі здалі вітаць: яны спаславаны межамі.

— Та тата дахотзіла, — гаворыць падшоўшы да машыны селянін, — што галля ў лес уцяп нельга было. А што ягал жы грыв'ю набярэць, треба было за грошы квіт такі на пэлы месца купіць.

— А пилер усё гэта будзе ваша, — гаворыць яму чырвонаармейца.

— Няўо наш! — азв'язана перапытае селянін.

— Вядома, і лес, і зямля, і сенажаці — усё ваша, усё народнае. Дзе гэтага мы і прыйшлі да вас на татамогу.

Радасць селяніна неацэньва.

II. ЧАСОВАЕ УПРАВЛЕННЕ

У паяшкінах старасты развіццяся часовае Упраўленне Маладзечанскага павета. Гэта — самае ажыўленае месца ў гуразе. Словы прыхотыцца прапоўныя, прыходзяць сяляне з далёкіх вёсак. У іх многа радасць селяніна неацэньва.

ДА УСІХ ПОНЕРАУ І ШКОЛЬНІКАУ СОВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ

Дарогі работні! Усе мы перажываем вялікую раласць. Наша любасная Чырвоная Армія вызваліла з-пад іга польскіх памельчыкаў і капіталастаў нашых кроўных братаў — беларусоў і украінаў. Усе мы перажываем пачуціе ваяцкага заваўвання.

Мы маем вытанна ўмовы ля вучобы. Дзяна нас самы любімы настаўнік і правадір Іосіф Вісарыявіч Сталін стварыў пудоўны школы і паланы. У гэтых школах і паланах добра і раласна вучыцца.

Зара дзень Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны, якія лотія гомы таміліся ў палоне галаду, нішчоты і бсыраўя польскіх паноў, атрымалі магчымасць панапі і школы. Яны таксама буюць вучыцца.

Гэтыя школы будучь шырока акрыты для іх. Але ім будзе патрэбна многа кніг, шыткаў і ішых вучнёўскіх прылад. Кіх будзе шквільць усё тое, чым мы жызем. Нам зяпца, што мы, работы Савецкай Беларусі, мокам многім дамагчы сваім вызваленым таварышам. У сазанні гэтага тварскага абавязку перай работамі Заходняй Беларусі, мы, вучні 4-й мірскай Сталінскай імені Сергя Міронавіча Кірава школы, рашылі паслаці сваім таварышам неч першы скржыны падарунак.

І. МАУРЫН.

ЗАХОДНЯЯ УКРАІНА

Белькаспасць насельніцтва Заходняй Украіны — каля 9 мільянаў. На яе тэрыторыі заахадзіцца Львоў (316 тысяч насельніцтва), Луца (43 тысяч), Станіслаў (71 тысяч), Тарнопаль (40 тысяч) і ішныя гарады.

Не гледзячы на наяўнасць значных горных багаціў (каменны вугаль, жалізныя солі ішн.) і адносна шыльчэнасць насельніцтва, Заходняя Украіна ў выніку гаспадарання польскіх паноў з'яўляецца адсталай аграрнай краінай. 90 проц. насельніцтва занята сельскай гаспадаркай; толькі 10 проц. занята ў горна-руднай і дзёкай прамысловасці Львоўскага і ішных ваяцтваў.

За ашніны 10 год прамысловасць Заходняй Украіны не толькі не развівалася, а нааварот, скарацілася блыш чым на 40 проц. Ва многіх раёнах Заходняй Украіны наогул было забаронена іштубебужь бузавань і алкварыя новыя прадпрыемствы без асабога дазволу ваяцкага валадцтва. Эксплаатацыя рабочых на прадпрыемствах дзясціла жуадных размераў. Спраўна заробатная плата рабочага Вялікага ваяцтва была амаль у два разы ніжэй зарплат рабочага Варшаўскага ваяцтва.

Выключна адсталасць панавала ў галіне сельскай гаспадаркі. Шізе ў Польшчы не было такіх нізкіх ураджайў, такуй капатонай тэхнікі вытворчасці, як у Заходняй Украіне, не было, бадай, і такой жорсткай эксплаатацыі, якая панавала ў вёсцы Заходняй Украіны.

Польскі памельчык з'яўляўся неабмежаваным уладаром на украінакй вёсцы. Блыш палавіны — 52 проц. зямельнай плошчы — апаходзілася ў руках буйных памельчыкаў. У Станіслаўскім ваяцтве 630 польскіх памельчыкаў уладалі каля 60 проц. усёй зямельнай плошчы, у той час, як звыш 200 тысяч дробных сялянскіх гаспадарак мелі толькі нямногі больш 1/4 зямельнай плошчы. Своры сельскіх гаспадарак пераважалі нішчыскія каўчарныя гаспадаркі. Звыш 50 проц. усіх сялянскіх гаспадарак Заходняй

абяпанне. Нааварот, яны ўсёляе прыцясалі і прыцясалі украінакы нацыю. Супраціўленне, якое аказваюць украінацы, панаўляецца польскімі ўладамі з усёй жорсткасцю. Зара, вядома, у Еўропе няма народа, які прыгнечаны-б так жорстка, як украінацы, якія жыўць у Польшчы.

Англійская газета «Плюэ кроўклі» ану-бікавала 15 сакавіка 1939 года артыкул спецыяльнага карэспандэнта Уінтэрта, у якім апонна пісаў: «Палкі галізіяны на Заходнюю Украіну, як на сваю калонію. На вольнішій адміністрацыйны пасты назначаліся толькі палкі. Прымяненне украінакй мовы ўсяляк абмяжоўваецца, украінакй гаварыць станава прапяржачна польскай пазвары... Польшка украінакй пастуюць мару аб звароце мінулых дзясці часоў і з неадраўліваеца чакаюць, калі наступіць дзень іх пазбаўлення ад польскага ўладарніцтва».

Родная мова, культурныя аб'яднанні, школа, друг праславаўся самым жорсткім чынам. Украінакы культурныя ўстапоны і школы закрываліся. У 1919 годзе ў Заходняй Украіне пачыналася 3500 украінакй школ. Да 1930 года іх асталася менш 1.000. У ланы момант іх ёсьць каля 200. 3 770 сялянскі школ у Польшчы толькі 26 з'яўляюцца украінакй. На 743 прафесіянальныя школы ў Польшчы толькі 7 украінакй. У Польшчы няма ні аднаго украінаккага ўніверсітэта. Украінакй тэатр у Львове быў закрыты яшчэ 10 год таму назад.

Украінакы насельніцтва было палітычна беспраўна. Асобны не польскій напяржачны селянін не маглі займаць пасады судзів'я і наогул працаваць у адміністрацыйным апарате. Валаснымі старшымі ва украінакй вёсках урад назначаву толькі палкаў. Асобы не польскій памельчык не дапускаліся на афіцэрскія пасады ў арміі.

Прапоўныя Заходняй Украіны неадраўна ўзнімаўся на барацьбу супроць польскай захватчыкаў, супроць рэжыму эксплаатацыі і нацыянальнага гнёту. Шыльям найбольшага тэрару польскія ўлады распр'язіліся з напяржачна-вызваленым рухам украінаккага насель-

Група моладзі горада Вішня ааружыла байца Чырвонай Арміі: «А ці праўда, што ў нас усюды будзе адкрыта мястэчка школа? — дытаюць яны. «Праўда, работы, чыста праўда, — уаўняна адказвае чырвоны войн».

Лонданскі журнал «Эканаміст» пачаў у пачатку 1939 года: «Палкі ішчы абылі прадаставіць украінакы правіцныя аўтаномію, але на самой справе яны ніколі і не думаі выконваць сваё

Па даручэнню вучнёўа школы: старшыня піонерскага атрада 7-а класа вучань С. ГАЛПЕРЫН, вучаніца 7-«в» класа піонерка Т. ГДУНОСНАЯ, сакратар комсамольскага камітэта вучань А. ГАЛІН, вучань 9-«б» класа Н. БЕЛАУС, вучань 10 класа Л. ГАРЭЛІН, старшая ваяцкая школы А. КРАСНОУСНАЯ, вучаніца 7-а класа З. ПОЗНЯК.

Падрыхтоўка да выбараў у мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных

АРГАНІЗАВАНА 52 ГУРТКІ

Ад правільнай арганізацыі і правядзення раз'ясненчай работы сарод працоўных залежыць правядзенне самаго выбараў у мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных.

Мы паставілі сабе задачу — у падрыхтоўку да выбараў уцягнуць увесь актыв сельскага савета. Пярэдняй партыйнай арганізацыяй правяда адкрыты партыйны сход, на якім прысутнічаю актыў.

На партсходзе былі абмеркаваны пытанні падрыхтоўкі да выбараў. Пасля гэтага мы разасталі сілы на адпаведных участках. На сельсавету арганізавана 52 гурткі, якімі ахвачаны ўсе выбарчыцы. Агітатары правядзена ўжо па трыццаці гуртках.

Комсомольцы актыўна дапамагаюць у падрыхтоўцы да выбараў

Шырока разгорнута падрыхтоўка да надзвычайных выбараў у мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных ва Уздзенскім раёне. Ужо створаны тры выбарчыя акругі па выбарах у абласны, 36 — па выбарах у раённы і 320 выбарчых акруг па выбарах у сельскія Саветы дэпутатаў працоўных.

Жонкі рабочых авалодваюць вытворчай кваліфікацыяй

БАБРУЙСК. На прадпрыемствах горада разгарнулася спарбонніцтва за лепшую сустрэчу XXII гадавіны Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. У працягнутым пошуку № 1 тэскамабіната многа новых і мадэрнізаваных работніц паспяхова авалодваюць самай складанай працай. Работніцы т. Васілеўскай і Прадвонскай працуюць у паку зусім цяжкай, але добра адукацыя тэхнічнай работы і выконваюць нормы на 130—135 процантаў.

ПОСПЕХІ МНОГАСТАНОЧНИКАЎ

З кожным днём шырыцца на машынабудуальніцкіх прадпрыемствах рэспублікі рух стыханнаў-многастаночнікаў. Понав выдатная форма стыханнаўскага руху дазваляе поўнашэраўна скарыстаць тэлы велізарныя рэзервы, якія топча на нашых заводах.

Учора рэдакцыя звярнулася да кіравальніцкага апарату ў Мінска і Магілёва па тэлефону з пытаннем: як на іх прадпрыемствах унахарацца многастаночнае абслугоўванне.

Тэхнічны дырэктар Гомельскага тав. Ісметыч паведамаў нам:

— За апошні тыдзень у механічным паку перайшла на абслугоўванне двух стыханнаўскай грута работніц. Першы вопыт іх работы паказвае выключную эфектыўнасць і жывасць гэтай капітальнай ініцыятывы. Комсомольца тав. Петравава прапуе на двух пазба-фрезерных

Лепшымі агітатарамі нашага агітатэля з'яўляюцца тт. Падальск, Нарбух, Губніч, Ваўніч і інш. Апрача работы у гуртках, мы раз'ясняем выбарчы закон у брыгадах, на сходах калгаснікаў і т. д. Для гэтага члены партыі прымацаваны да калгасу ўсюды наглядзецца палітычны ўздым сярод калгаснікаў і выявіць цікавасць да вывучаемых матэрыялаў.

— Мудрыя сталінскія законы, прынятыя ўчарашняй Чацвертай Сесіяй Вярхоўнага Савета Саюза ССР, яшчэ больш умацоўваюць магучасць нашай радзімы. Я горада адабраю закон аб сельскагаспадарчым палатку, бо ён выдзе нашы калгасы да яшчэ большага росквіту, умацоўвае працоўную дысцыпліну і магучасць калгаснікаў.

Партыйная арганізацыя намяціла правесці палы раз масавых мерапрыемстваў: вечары пытанняў і адказаў, палітан, а таксама вечары мастацкай самадзейнасці, прысвечаныя выбарам.

В. ШАБАН, сакратар пярэдняй партыйнай арганізацыі Крайскага сельсавета, Плещаніцкага раёна.

ВЫАЎЛЕНЧАЕ МАСТАЦТВА Ў БССР

Увядзена і спакойна ў вялікі брацкім саюз рэспублікі працоўных арганізацый Беларусі будучы сваё развіццё, пшчаслівае жыццё. З года ў год павялічваецца матэрыяльны дабрабыт і культура беларускага народа.

З энтузіязмам выконваюць пачэснае даручэнне і комсомольцы-агітатары Зельчанскага сельсавета: тт. Казя, Прыёмка і інш.

Бад аламагачы малымі агітатарам, РК КІМ(б) і РК ЛКСМБ арганізуюць у кожным сельсавете перадачу вопыту агітатараў, прадаваўшых у мінулых выбарах.

М. Ф. СКАЛАБАН.

Усесаюзная сельскагаспадарчая выстаўка ў Маскве. На здымку: скульптура парты, талюнаўды народны тавар «Лявонка», устаноўленыя да будынку павялічна Беларускай ССР.

ВЫАЎЛЕНЧАЕ МАСТАЦТВА Ў БССР

Увядзена і спакойна ў вялікі брацкім саюз рэспублікі працоўных арганізацый Беларусі будучы сваё развіццё, пшчаслівае жыццё. З года ў год павялічваецца матэрыяльны дабрабыт і культура беларускага народа.

Да XXII гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі ў адным з лепшых будынкаў горада Мінска аформлена дзяржаўная карцінная галерэя, у якой будзе сабрана 1.150 работ вядомых рускіх майстроў, майстроў заходняга мастацтва, а таксама будзе адкрыт аддзел сучаснага беларускага мастацтва.

У Віцебску адкрыты музей імя мастака Пана у якім сабраны ўсе работы гэтага старажытнага і будучага беларускага майстра. Сабраны і прывеззены ў народна-творчы мастак Альберціна, прапавядаўшага ў Беларусі да рэвалюцыі.

Апрача гэтага ўвядзеныя на спарбонніцтва мастацтваў пшы СНР БССР арганізуе пераважна мастацкія выстаўкі саюзных музеяў. Дзе такія выстаўкі, паказаны ў тым жа годзе ў Мінску, за тры месяцы работы наведана каля 30 тысяч гледачоў.

Для павышэння кваліфікацыі малалетніх мастакоў створаны спецыяльныя двухгадовыя курсы, на якіх абучаецца 20 мастакоў і скульптараў. Лом народнай творчасці арганізавану сетку мастацкіх гурткоў на прадпрыемствах, у саўгасах і калгасах нашай рэспублікі.

У гэтым годзе была арганізавана вялікая выстаўка народнага самадзейнага мастацтва, у якой узялі ўдзел лепшыя народныя майстры ткацтва, вышыўкі, аязбы, інкрустацыі і т. д. Зараз самадзейны мастак працуюць над стварэннем свайго аддзела на выстаўцы «Ленін і Сталін — арганізатары беларускай дзяржаўнасці».

Да гэтай работы прыгнуты лепшыя прадстаўнікі народнай творчасці.

У дарэвалюцыйнай Беларусі парызм дупшій усяляк праўдлінасці беларускага нацыянальнага мастацтва. Дастацоўка ўказаць на той факт, што ў Беларусі ў ствары чаш было ўдзела на ўсё 3—4 мастакі якія не мелі творчай самастойнасці і вымунаны былі прапавяць на загад.

Толькі Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя пшчыла раскрыла дзверы народным талентам для работы ў галіне навукі, мастацтва і культуры.

Е. ЗАЙЦАЎ, аддзаны санітар Саюза мастакоў.

ВЫТВОРЧЫ ЎЗДЫМ У КАЛГАСАХ

РУДЗЕНСК. 22 верасня. (Па тэлефону). З велізарным уздымам і натхненнем сустрэлі працоўныя Рудзенскага раёна паведамленне главы савета катара тав. Малагава аб прынятых саветам урачых мерах па аказанню брацкай дапамогі працоўным Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі. Ва ўсіх калгасах, прамадзях, на прадпрыемствах раёна адбыліся многалітныя мітынгі. Працоўныя аднадушна адабраў гістарычнае рашэнне савета катара ўрада, яго музруу сталінскую палітыку.

На мітынг у калгасе «Чырвоны спепляліст» Рудзенскага сельсавета калгаснік Канстанцін Вадзік заваў:

— Мы, калгаснікі, горада вітаем рашэнне савета катара аб аказанні дапамогі працоўным Заходняй Беларусі і За-

ходняй Украіны. Мы яшчэ пасней згуртуемся вакол нашай роднай партыі большаскай, не пашкадуем сіл, а калі патрэбна і жыцця, для выканання паставленай перад намі задачы.

Калгаснікі і калгасніцы абавязваюцца часнай і самааданай работай аказаць дапамогу Чырвонай Арміі. Свае абавязальнасці яны з часно выконваюць. Калгаснікі Шацкага сельсавета план абавязковых мясапаставак выканалі на 150 проц. калгаснікі Голіцкага сельсавета заплане на мясапаставак выканалі на 117 проц. Калгаснікі імяні ПМК ВССР і «Удариці» Лукорскага сельсавета поўнашэраўна разлічыліся з дзяржавай па хлебапаставаках і натуральна-це МТС.

А. МУРАШКІН, Д. ІТКІН.

СПАБОРНІЦТВА НА ПАЛЯХ

— Будзем яшчэ лепш працаваць, каб паспяхова закнчыць бугчы сельскагаспадарчы год, — так аднадушна заявілі калгаснікі сельскагаспадарчай арпелі «Чырвоны аграрнік» Мінскага раёна ў адказ на заклік главы савета катара ўрада таварышні В. М. Малагава аб тым, каб часна і самаадана прапавяць на сваім пасу і тым дапамачы Чырвонай Арміі.

Зараз у арпелі разгарнулася сацыялістычнае спарбонніцтва. Упердзе па ўсіх зліках сельскагаспадарчых работ ідзе трыя палыводчая брыгада. Брыгада гэтаі дупшій заканчвае мадальбу зярнавых і ўборку бульбы. Высокія паказальнікі прадукцыйнасці працы дае машыніст поўскаладанай малатарні Іван Ярашэвіч. У яго машына увесь час працуе бесперабойна.

Паспяхова праходзіць сельскагаспадарчыя работы і другая брыгада (брыгадзій Гаяя Мухля). У брыгадзе запланавана ўборка бульбы. Прысутнічаю да ўборкі аграрных культур.

Высокія ўзоры стыханнаўскай працы паказваюць калгасніцы арпелі па ўборцы бульбы. Калгасніцы Паляя Рамановскага, Марыя Вондарава і інш. штыгэнтна выконваюць нормы на 125—150 проц. На ўборцы аграрных культур калгасніцы тт. Падтаржыцкая, Байкоўскага, Ядановіч выконваюць нормы на 125—140 проц.

Калгас поўнашэраўна разлічыўся з дзяржавай па паставаках абыжа, бульбы, мяса і малака.

В. ВЛАДЗІМІРАЎ.

Ефрэмаўскія звенні ў барацьбе за высокі ўраджай азімых

Застаўчыся за атрыманне на 40 процнтаўраў за кожнага гектара жытца, ефрэмаўскія звенні калгаса «Дзюна дзёне» Іўбіянскага раёна правялі азімую сяўбу па высокім аграрна-тэхнічным узроўні. Асаблівую ўвагу звярнулі ефрэмаўцы на апапоўку і ўгнаенне глебы. Увесь ўчастак паў пасеву азімых быў два разы ўдася, пракультывіраван, добра забаранаваны.

0,10 гектара ўгноіці тарпным парашком—15 вазоў.

Сяўба азімых праведзена высокакачэсным сарватным насеннем, радковай селкай і перакрыжымі спосабам, з разліку 2,5 процнтраў насення на гектар.

Зараз на ефрэмаўскіх участках палывіліся дружнай ўсходка, абяпачыма багаты ўраджай.

Па прыкладу калгаса «Дзюна дзёне» створаны ефрэмаўскія звенні ў сельскагаспадарчай арпелі «Адзас Інтэрвентам» Чарніцкага сельсавета. Зьяно тав. Валёва высокакачэсна заканчала сяўбу азімай пшавіны, змагаючыся за атрыманне 30 процнтраў з гектара. Уся глеба паў яравым паднята на зялёна.

Створаны ефрэмаўскія звенні ў калгасах «Будзёнік», «Чырвонаярмеец», «Рэкорд» і іншых.

Сенне-зімні рамонт сельскагаспадарчых машын

Мінулы зімоу Даманавіцкая машына-трактарная станцыя заваявала пяршыняства ў спарбонніцтве машына-трактарных майстроў і машына-трактарных станцыяў рэспублікі за хутэйшае і лепшае правядзенне рамонтна сельскагаспадарчых машын. Рамонт быў заканчан на пштары масея рая ўрадавага тэміна. Камісія на спарбонніцтве прысутнічала Даманавіцкай МТМ першыю прамію; пераходны Чыювыні спяг Нардзема БССР, легкавую аўтамашыну, 20 тысяч рублёў на пабудову клубна і 10 тысяч рублёў для прамававання лепшых стыханнаўцаў.

на 150—250 проц. Іх энтузіязм і арганізаванасць забяспечваюць поспех у рабоце. МТМ зьяёна рымунена па асенне-зімнаму рамонтна сельскагаспадарчых машын. У паках устаноўлены 4 такарныя станкі, 2 свярільныя, 1 шпавальны і 2 станкі прыжыты. Таксама устаноўлены 18-сільны рухавік і вулканізавальны апараты.

У дзаворы сацыялістычнага спарбонніцтва з Гомельскай МТМ работнікі Даманавіцкай машына-трактарнай майстроўні абавязаліся выкалаць да і кастрычніцкага галова вытворчы плаг, да кагша года адрамантаваць зшыш плана 50 машын, знішчы сабекошт рамонтна на 15 проц. МАЛЬЦАР.

КАЛГАСНЫЯ ПРЫПЕЎКІ

Ты ліці, яці ў Крамль, Песенка крылатая, Раскажы ты Сталіну Пра жыццё багатае.

Жыць мы будзем дружна, смеда, Ліхаўнем не прапем. Інас выдзе таварыш Сталіні Да ты лепшій пуні.

Надоў воляны пшы песню, Б частно пошаму іше, Б комунізму ролны Сталіні Смелым поступам выдзе.

Дзакуч Сталіну радому, Варашылава паклоні, І народну парадому Мы прывет гарачы шлём.

У краіне нашай раласць, У краіне песні—звон, Уступіў длаўно ў дзёнасць Навы Сталінскі закон.

У кучкох на сляне Варашылава партронт, Ен наш саўны камандзір, Яго выбралі ў Совет.

Колькі зараз нам правоў Калпа няма, краю, Канстытуцыю сваю Як я добра знаю.

Хай пшыце наша краіна Поўным раласным жыццём, Слава Сталіну радому, І прыліці наш паклон. Прыліціці запісаны ў Дубінскім раёне Н. А. Барысеннам.

На Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы

ВАСІЛІЙ ДЗЕМЕНЦЕВІЧ КАСЦЕНКА

У зале навукі павяліча «Зьяно» на Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы сярод царграту праслаўленых вучоных нашай краіны, змяшча партрэт Васілія Дземецкевіча Касценка—дэпутата Вярхоўнага Савета РФСР, старшыні калгаса імяні XVII партсэда, Шчырнаўскага раёна, Краснадарскага края.

Над партрэтам няма ні пералічэння пшчыных вынаходстваў, ні спіска вучоных прац, а ўсяго толькі адна трохзначная цыфра—438. Гэта—колькасць адулоў шпавіны, зьятыя В. Д. Касценка ў 1937 г. з аднаго гектара, — адкас на дэпутат таварышні Сталіна аб штыгэнтнай вытворчасці 7—8 мільядаў пулоў зярна Касценка — адзін з тых дзсяткаў тэсця сярпных, простых людзей, якія зьябляць сваю справу і на практыцы вывучыўшы аграрна-тэхнічную навуку, бухаючы пер тэту навуку ўвевад, стварыўшы аўсім новыя нормы і новыя палажэнні для сельскай гаспадары.

Летні зноўны дзень Неаглядны кубанскі стел. Па лароце пшылі пшавіна. На палывоце немурды жары пшчаслівае. За палывоў ідзе малачы, пшчаслівае папшгнуты чалавек. Ен пшына ўдлажана ў вноінае стывае марара, у бугжыняны прысторы, у валасінасць, густа залопушную чорнаўскай пшы.

Васілія Касценка, перасяліўшагася на Кубань, у станцыю Нова-Шчырнаўскаю ў Варонежскай вобласці. Ініцыятыўны і растаропны, В. Касценка хутка заваяваў давер'е калгаснікаў. Яго вылучылі брыгадзірам палыводчай брыгады. Таму калгаснікі апапоўвалі зямлю прэсна, не захэваючы назав сапых простых правіл аграрна-тэхнікі. Ураджай атрымывалі зьякі — не больш 30 пулоў з гектара.

— Зямля наша кубанская пшавірадная, чорнаўска, і галебна нам збраць такі нізкі ўраджай, — тужліва думал Касценка з кожным годам ён усе боды пераправаляў адуку культураванню. Усёла за ўпашкай і культурыванай правалілася барабананне. Пасеву правалі ў два ілі абсорным насеннем сорта «Українка». Перад пшчасым насеннем ставанна асарытыравалі, правяраўшы ўсходжасць яго, пратрыцілі сухім прапаратам. Як толькі паказаліся ўсходны, за імі было устаноўлена пшчаслівае назіранне. Пшаві выпадзешце спегу яшчэ раз правяраўшы ўсходны.

Зімоў брыгада правала снэгзастрыманне. Пшыты работі за кампшоў і галля. Тубеты сшой снэгу ўшлілі азімыя, а вясной, у час таяння, у глебе накапіўся вялікі дзёнасць вышгачы. Як толькі зьяіла адгала, брыгада Касценка прабаранавала ўс азімы пасевы. Баранаванне ачыніла ад мшы ад онежал пшесці, развала корку разарыхла верхні слай і абгалецла кошту паветра да карнай шпавіны Пшчасліва ў хлэба амаль не было. Але брыгада ўсё-ж правала дзёне выбарчыя пра-

палкі, вырываючы кожную смечную травіну.

Шпавіна на ўчастку стывае густой сцяной — кусцата, высокая, моцная. Калгаснікі ў ўсёй адругі прыхадзілі паглядзець касценкаўскаму шпавіну. Перад ўборкай Касценка зрабіў палік раслін.

На кожных квадратах мету у сярпніцы прыходзілася каля 300 снэбоў.

У чэрвені прыхаў аграрном, зрабіў падрабаны пшавіны палк у ураджам на ковамі і вачам не паверыў. Выходзіла, што адзін гектар дасць не мнш 70 процнтраў.

Неўзабаве з Масквы пшчыла талюграма з просьбай пшчыраць разлікі аграрнома Касценка не разлічыў адказаць на гугу талюграму.

— Усё абуду, абмачу—тавар справу паказа, — думал ён.

Наступілі самыя трывожныя дні. Дзёні дронна слай на пачах, апасалочыся дажджам і моцнага ветру. Але прырода была міласціва да людзей: не было ні дажджоў, ні вятроў. І раптам за адзін дзёнасць да ўборкі пошшоў дождж. Шпавіна палыта, брыгада к'нупалася ў поле.

Пажы было ўборкі пшавіны хлэб. За ўборку ўзліся лепшыя камбайнеры, прапавалі аспрыскава, беражы.

Прысутнічаўшыя на ўборцы калгаснікі і прадстаўнікі раёна ставанна ўважылі зярно, сабранае з рэкорднага ўчастка ў 18 гектараў. Ураджайнасць з гектара складала 73,1 процнтраў або 438 пулоў. Шпавіна мела выдатную якасць.

Сярэдні ўраджай зярнавых па калгасу не перавышаві 13,8 процнтраў з гектара. Да 1937 г. ураджай у 438 пулоў з гектара быў набачаным на Кубані.

У студзені 1938 года калгаснікі Шчырнаўскага раёна, Краснадарскага края, апублікавалі ў газетач зварот за ўсіх калгаснікаў і калгасніц Савета Саюза

з заклікам пачаць спарбонніцтва за сталінскія ўраджай, за абор 7—8 мільядаў пулоў зярна, за новыя перамоты сацыялістычнага зямляўдзяльца.

Калгас імяні XVII партсэда, у якім працуе В. Д. Касценка, абавязваўся зрабіць усе свае палы высокаўраджайнымі.

Вестка аб перамоте В. Д. Касценка разаслалася па ўсёй краіне. Сотні пшчыраўкі за тав. Касценка ў Нова-Шчырнаўскаму.

Калгас кінуемы В. Д. Касценка, вядомы ў нашай краіне, як адзін з ініцыятараў аргшнай зьявляючай сістэмы.

Таварыш Андрэеў з тэмыбуны XVIII з'езда партыі ўказаў на вопыт В. Д. Касценка, як на ўзорны прыклад, які, як і бонят ефрэмаўскіх звеняў, павінен быць пераўвечан на ўсё калгасы Саюза.

— Не будзь у мяне пшчаслівы зьявляючы, не відзь-бы мне вельможа ўраджаю, — разказвае В. Д. Касценка.

У яго брыгадзе пшы пшчаслівы зьявляючы, у кожным зьяне па 9—10 чалавек. Апрача таго, у брыгадзе сць кухарка, санітарка, прыбарышчыца, коніш і ўчотчыка. Зьявляючы пшчаслівы з лепшых калгаснікаў, пшчаслівых у брыгадзе па 2—3 года. Пшчаслівы зьявляючы — справатонкая, патрабуючая вялікага веданія людзей.

Фрося Берасенева прыгнутула ўвагу В. Д. Касценка сваімі зьявляючы аргшнай аргшнай і агітатара Касценка счела вылучыць малалуу зьявляючы ў зьявляючы, і ён не памыліўся.

Кожнаму зьявляючы дзёнасць аькнчана ўчастак, на якім яно выдзе ўсё падрыхтоўку да слябш, забяспечвае догляд за пасевамі. Абмачылі і ўвядулі пшыны запшказане кален. Кожны ўчастак пасеву меа свайго гаспадара. Члены зьявляючы спарбоннічачы азін з друмі, стараючыся

ўстаць ралей, зрабіць пшавіны і лепш. Работа праводзіцца на аснове індывідуальнай адзельнасці. Дзьялкіна кожнаму калгасніку азнамачена вельмакі.

Калі члены зьявляючы аргшнай аргшнай сваю дзьялкіну, зьявляючы або брыгадзір прымушаюць прапавіць аргшнай раз.

Калі калгаснікі захадраў або кучычэбуць уехаў, яго работу выконвае ўсё зьяно.

У пшчаслівым стане Касценка в'сціш дошча з паказальнікам. На кошыч паказваецца, якое зьяно ідзе ўперадзе, якое астэе. Тут-жа в'сціш нормы выпадкоў і снэпнікі ў прапавіны. Перад кожнай новай пшавіной работай В. Д. Касценка счлікае неवलкую вытворчую нараву, абмачоўвае расстануючы людзей, аграрна-тэхніку.

У час ўборкі кожнае зьяно атказвае за якасць ўборкі на сваёму участку, абслугоўвае камбайн, сочыць за тым, каб не было снэтат і т. д.

У брыгадзе В. Д. Касценка арганізаваны культурныя пшавіны стан — сць ітэрнвал для мужчын і жанчын, пакоў для трактарыстаў, памшчванне для ясляў.

Калгасніцы-матеры могуць спакойна жыць у пшчаслівым стане. За зьявляючы аглядаюць дзёне няныч-выдзавальніцы. Многа прапавіючы калгасніцы ралей зьявляючы аставаляе ў станцыі з-за хатняй гаспадаркі. Брыгада напала пшчасліва па пшчасліва асабшай жыцьці калгаснікаў, арганізавана аьвот малака на маслазавод, чым забяспечыла ўвезд калгасніц у рабоне зьяно.

Брыгада В. Д. Касценка дабілася таго, што ад стыханнаўскай работы на аьвонных участках да стыханнаўскай работы ў 1938 годзе пшчасліва ўвезд калгас і дабіўся ўраджаю ў сярэднім на 112 пулоў з гектара.

